

Пісоцька Каріна Олександрівна
викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,

ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ ЖІНКИ-ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

В нашій державі всі ми чули про забезпечення гендерної рівності щодо чоловіків та жінок під час виконання свої професійних обов'язків у будь якій сфері діяльності, в тому числі і в органах Національної поліції.

Але не будемо приховувати того факту, що жінки, бажаючи займатися діяльністю, яка соціумом історично віднесена до так званих «чоловічих» професій, підсвідомо змушені до того, що самі ж повинні, ну щось на зразок типу «працювати під прикриттям», та, ні в якому разі, не натякати на свої психофізіологічних особливості як жінки.

Зокрема, в органах Національної поліції України діяльність жінок-поліцейських, в рамках гендерної рівності, мають такі проблемні питання:

- проблеми, які виникають при поєднанні служби і домашніх обов'язків;
- протиріччя між інтересами державної служби та материнством;
- суперечливість впливу психофізіологічних особливостей жінок на якість виконання професійних обов'язків (більш високий рівень емоційності; розвиненість емпатії; рівень виконавчої дисципліни; схильність до професійних стресів; залежність від шкідливих звичок; рівень агресивності);
- наявність проблеми сексуальних домагань на робочому місці та адаптації до умов роботи;
- недосконалість у сфері соціальної та правової захищеності жінок. [1, с. 47].

Так, Наталя Полішко у своєму дисертаційному дослідженні «Правове регулювання праці жінок, які проходять службу в Національній поліції України» зазначає, що соціальний та правовий захист жінок, які проходять службу в поліції різні за своїм змістом та значенням поняття. Під соціальним захистом жінок, які проходять службу в поліції, пропонується розуміти сукупність економічних, правових, матеріально-технічних, організаційних засобів, що забезпечують дотримання основних соціальних прав жінок у відповідності з їхнім соціально-правовим статусом поліцейської, та які спрямовані на створення належних умов для реалізації ними службової діяльності в межах соціального страхування, соціального забезпечення та соціального обслуговування з урахуванням галузевих положень трудового, цивільного, сімейного, житлового та медичного законодавства. [2, с. 59].

Також під правовим захистом жінок, які проходять службу в поліції, слід розуміти систему юридичних норм та систему заходів, які застосовуються компетентними державними чи іншими органами, спрямованих на запобігання та усунення порушень, пов'язаних із відшкодуванням майнової та (або) моральної шкоди, завданої життю, здоров'ю, майну, особистим немайновим, трудовим правам поліцейської під час виконання нею своїх службових обов'язків. Не можна сказати, що надання жінкам мір соціального захисту в Національній поліції, відрізняється чітким регулюванням. Закон України «Про Національну поліцію» не містить будь-яких спеціальних норм про соціальний захист жінок, і до них застосовуються правила, встановлені в КЗпП. Не дивлячись на це, правовідносини щодо соціального захисту жінок поліцейських, що виникають на підставі КЗпП, не можна вважати виключно трудовими. Скоріше, вони носять комплексний характер, так як регулюються нормами трудового права, іншого галузевого законодавства, відомчими нормативно-правовими актами.

Для характеристики правового становища жінки-поліцейського в Національній поліції наведемо для прикладу наступну статистику. На посадах керівників відділів поліції в Україні станом на 1 січня 2019 р. не працювало жодної жінки. За всю історію української міліції на цю посаду було призначено лише одну жінку – Пономаренко Г.О., керівника Суворовського райвідділу міліції в Херсонській області. Вона, працювала на посаді ректора Харківського національного університету внутрішніх справ України і залишається єдиною жінкою в системі, яка має звання генерала. На посадах заступників керівників відділів поліції працюють жінки, але їхня кількість статистично не зафіксована в жодному документі.

Так, Станом на 15.06.2020 року чисельність Національної поліції України становила 151, 6 тис. працівників, з яких 33. 700 – жінки. За даними 2021 року кількість жінок в Національній поліції України зросла на 5, 6 % і становить 35. 500 осіб. [2, с. 73].

Гарантії дотримання трудових прав жінок, які проходять службу в Національній поліції України можуть бути класифіковані на: - загальні, які поширюються на усіх працівників поліції і дозволяють у законний спосіб реалізувати право на працю: гарантії, що виникають під час проходження служби; гарантії побутового характеру; гарантії, що виникають внаслідок настання соціального ризику; - спеціальні, які

створюють додаткові можливості для окремих категорій працівників, зокрема, жінок-поліцейських, і які спрямовані на захист і охорону їхніх трудових прав: заборона залучення до роботи у нічний час та направлення у відрядження жінок, які мають дітей віком до трьох років; заборона направлення у відрядження жінок, які мають дітей віком від трьох до чотирнадцяти років без їх згоди; заборона відмовляти у прийомі на роботу з мотивів наявності дітей віком до трьох років, а самотні матері – за наявності дитини до чотирнадцяти років або дитини з інвалідністю тощо.

Отже, процеси становлення правового та соціального захисту жінок поліцейських в Національній поліції України викликають необхідність вивчення дотримання прав жінок, а також розроблення відповідних заходів для більш чіткого уявлення щодо стану захисту жінок поліцейських, зокрема в сфері гендерної рівності, в органах Національної поліції.

1. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні: сучасні досягнення та перспективи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченій 25-й річниці з дня прийняття Конституції України та 30-й річниці проголошення незалежності України (м. Дніпро, 10-11 червня 2021 р.). - Дніпро : ДДУВС, 2021. - 320 с.

2. Полішко Н.Л. Правове регулювання праці жінок, які проходять службу в Національній поліції України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. – Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2021. http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/19872/1/dysert_polishko.pdf

3. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV Урядовий кур'єр: офіційне видання від 19.10.2005 №198

Рудакова Ліна Олегівна,
аспірант кафедри управління охороною
здоров'я та публічного адміністрування
НУОЗ України імені П. Л. Шупика

ХАРАКТЕРИСТИКА КОМЕРЦІЙНОГО ПЕРІОДУ РОЗВИТКУ МЕДИЧНО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я БУРЖУАЗНОЇ ФОРМАЦІЇ (період Нового часу)

Необхідно відзначити що досліджуваний період розвитку медичного соціального страхування працівників сфери охорони здоров'я охоплює наступні часові періоди з XVII ст. до поч. XX ст. Він характеризувався тим, що з розвитком суспільних відносин гільдійно-цехове соціальне медичне страхування працівників сфери охорони здоров'я втратило корпоративний характер, вийшло за межі свого об'єднання. Усі страхові виплати та іншого роду допомоги почали надаватися лише його членам.

Необхідно відзначити, що в Італії в XIV столітті (порівняльний аспект) знайшла своє застосування угода, що ззовні нагадувала договір страхування життя, проте по суті йшлося про страхову парі, яке дві особи уклали з приводу будь-якої події, наприклад, смерть певної особи у визначений строк. З метою припинення такої практики в Англії у 1774 році було прийнято закон, відомий як «Gambling Act», що забороняв укладання договору страхування на життя особи чи іншої події, щодо якої вигодонабувач (бенефіціарій) не мав жодного інтересу [1, с. 13].

Важливу роль у сфері соціального медичного страхування працівників сфери охорони здоров'я відіграли і тонтіни, які зобов'язані своїм походженням і назвою італійцю Тонті (XVII ст.). Із зовнішнього боку тонтіна являла собою особливу форму державної позики, із розподілом передплатників на декілька вікових груп і з виплатою кожній групі щорічно певної суми відсотків. Така сума не підлягала зміні в разі вибування (смерті) окремих передплатників – працівників сфери охорони здоров'я. Таким чином, у разі вибування чергового учасника тонтіни, дохід тих, що залишились у живих, збільшувався. Із внутрішнього боку тонтіна являла собою довічну ренту, яка щорічно збільшувалася [2, с. 9].

Страхові парі, ренти і тонтіни безумовно мали значний вплив на розвиток страхування життя працівників сфери охорони здоров'я, але тільки з початком застосування методів наукової статистики, страхування життя отримало свій подальший розвиток. Значний вплив на розвиток медичного страхування справила поява теорії ймовірності, таблиць смертності та поширення статистики на страхування людей, в тому числі й працівників сфери охорони здоров'я. Відомий філософ та дослідник Едмунд Галілей у 1693 році в Королівському Лондонському науковому товаристві представив першу таблицю смертності, що стало знаковою подією в розвитку методики актуарних розрахунків для страхування життя та дало можливість застосувати закони математики для розрахунку можливості настання тієї чи іншої страхової події [3, с. 76-77].

У зв'язку з цим, у 1762 році було вперше започатковане товариство страхування життя «Еквітебл», яке вбачало лише достеменне страхування життя. Воно ґрунтовно відрізнялося від «парі на життя» та інших уособлених ризикових різновидів функціонування лише тим, що у нього відбувався чіткий розрахунок